

KLASA DRUGA

JĘZYK POLSKI – zakres podstawowy

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny w roku szkolnym 2026/2027

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową, a więc potrafi:

- podać ramy czasowe epok historycznoliterackich;
- przedstawić podstawowe cechy światopoglądowe omawianych epok;
- podać reprezentatywne dla danej epoki gatunki literackie, motywy, wzorce osobowe;
- podać reprezentatywne dla danej epoki filozofie, prądy artystyczne i umysłowe;
- podać tytuły lektur obowiązkowych, przyporządkować autorów i głównych bohaterów;
- odtworzyć główne wątki, najważniejsze fakty, scharakteryzować głównych bohaterów;
- podać najważniejsze środki artystyczne i zabiegi językowe omawianych tekstów literackich epickich, lirycznych i dramatycznych;
- posługiwać się komunikatywnym językiem;
- wypełnić niezbędne kryteria pracy pisemnej: zachować wymóg limitu słów, komunikatywność składni, stosowność stylu, zgodność z tematem.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową, a więc potrafi:

- rozpoznać funkcje środków językowych oraz ironię w tekście literackim;
- budować tezę tekstu bądź fragmentu tekstu, podać argumenty na rzecz tezy;
- rozróżnić informacje od opinii;
- podać przyczyny i skutki danego zjawiska;
- znaleźć podstawowe pozycje z literatury przedmiotu służące realizacji zadanego tematu;
- przedstawić najważniejsze cechy rodzajowe tekstów lirycznych, epickich i dramatycznych, wyjaśnić literaturoznawcze sensy pojęć uwzględniając podstawowe konteksty;
- wyróżnić cechy charakterystyczne sztuki omawianych epok;

- określić wizję świata i człowieka omawianych epok, wzorce osobowe i postawy bohaterów, podstawowe prądy umysłowe oraz hasła programowe i idee poszczególnych epok, odwołując się do omówionych tekstów;
- skorzystać z podstawowych kontekstów do analizy i interpretacji utworów literackich;
- wyczytać znaczenie podstawowych symboli w omawianych dziełach literackich;
- określić podstawowe cechy językowe i stylistyczne poznanych tekstów literackich;
- tworzyć dialog poprawną polszczyzną w mowie i piśmie.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową i niektóre elementy programu nauczania, a więc potrafi:

- podać związki utworów literackich z historią, kulturą, sztuką oraz filozofią omawianych epok;
- zestawiać wzorce osobowe, kreacje bohaterów oraz wizje świata, Boga i człowieka w omawianych epokach, odwołując się do utworów literackich;
- pokazać koncepcję artysty i funkcję sztuki w omawianych epokach, odwołując się do utworów literackich;
- dokonać oceny bohaterów literackich w kontekście epoki, zwracając uwagę na ich komplikację psychologiczną i uwikłania w problemy moralne, społeczne;
- samodzielnie analizować i interpretować dzieła literackie, posługując się terminologią historyczno- i teoretycznoliteracką;
- pokazać dominantę kompozycyjną i myślową oraz przedstawić analizę typowego dla epoki i autora utworu literackiego;
- przedstawić stanowisko w dyskusji, odwołując się do utworu, cytatu, kontekstu lub wiedzy o epoce;
- budować wnioski, oceny, uogólnienia i argumenty, prezentując swój punkt widzenia;
- budować w trakcie zajęć dłuższe wypowiedzi w sposób zwarty, logiczny i uporządkowany;
- wypowiadać się ustnie płynnie i poprawnie pod względem stylistycznym i językowym;
- w pracy pisemnej funkcjonalnie uwzględnić materiał literacki i historycznoliteracki w funkcji argumentacyjnej, odwołując się do kontekstów (m.in. literackich, biograficznych, filozoficznych, historycznych);

- łączyć poszczególne części pracy pisemnej tak, by jej tekst był spójny, stosować urozmaiconą leksykę i składnię, zadbać o stosowność i jednorodność stylu.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową i programem nauczania oraz potrafi:

- rozróżnić dosłowne i przenośne znaczenia tekstów kultury (alegoryczne, symboliczne, metaforyczne, paraboliczne), wskazać funkcje symboli i motywów w utworach literackich i tekstach ikonicznych,
- tworzyć pogłębioną analizę oraz interpretację dzieła sztuki i tekstu literackiego z odwołaniem się do wybranego kontekstu,
- zaprezentować na podstawie omawianych utworów charakterystyczne dla danej epoki elementy świata przedstawionego i ich ewolucję związaną z założeniami epoki oraz omówić zmiany zachodzące w wybranych gatunkach literackich,
- tworzyć wypowiedź monologową, umiejętnie zabierać głos w dyskusji, wykazywać się kulturą dyskusji i dbałością o poprawność językową,
- budować wypowiedzi pisemne reprezentujące różne gatunki (np. rozprawkę, esej), funkcjonalnie zbudowane, spójne i logiczne, z zastosowaniem odpowiedniej terminologii (np. teoretycznoliterackiej, filozoficznej, historycznej), zawierające sądy wartościujące i wnioski uogólniające oraz uwzględniające opinie badaczy literatury,
- ubogacać wypowiedź odpowiednio dobranymi cytatami ze znanych mu tekstów literackich,
- uwzględniać w wypowiedziach samodzielnie zgromadzone, wyselekcjonowane i uporządkowane logicznie materiały z różnych źródeł, dotyczące literatury, filmu i różnych dziedzin sztuki.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności na ocenę bardzo dobrą, a ponadto potrafi:

- pokazać własną, oryginalną i rzeczową propozycję interpretacji utworu, wskazać w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie jego propozycji interpretacyjnej; odwołać się do własnych doświadczeń i obserwacji oraz wybranych tekstów kultury;
- szybko i sprawnie przetwarzać i hierarchizować informacje z tekstów, np. publicystycznych, popularnonaukowych, naukowych;

- zbierać i porządkować informacje z różnych źródeł w problemowe całości przez ich wartościowanie; syntetyzować poznawane treści wokół problemu, tematu, zagadnienia oraz wykorzystać je w swoich wypowiedziach;
- swobodnie posługiwać się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej;
- budować teksty mówione i pisane odznaczające się oryginalnością oraz wartością artystyczną;

LUB/ORAZ odnosi sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych.

ZAKRES MATERIAŁU

Wymagania obowiązują w odniesieniu do epok literackich: **romantyzm, pozytywizm** oraz odpowiadających im tekstów oraz pojęć literackich, kulturowych i językowych. Na każdym kolejnym poziomie nauczania uczeń potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę nt. epok i tekstów omówionych w poprzednich latach nauki i zestawiać ją z materiałem bieżącym.

Utwory obowiązujące w całości:

- 1) Adam Mickiewicz, *Dziady cz. III*;
- 2) Bolesław Prus, *Lalka*;

Utwory obowiązujące we fragmentach:

- 1) Adam Mickiewicz, wybrane ballady, w tym *Romantyczność*;
- 2) Henryk Sienkiewicz, *Potop* (fragmenty);

Utwory poetyckie:

- 1) Adam Mickiewicz, *Oda do młodości*; wybrane sonety z cyklu *Sonety krymskie* oraz inne wiersze;
- 2) wybrane wiersze: Cypriana Kamila Norwida, Juliusza Słowackiego, w tym *Testament mój* oraz obowiązkowo (zgodnie z podstawą programową) zrealizowane przez nauczyciela lektury uzupełniające i konteksty.

ZASADY OCENIANIA I SPOSOBY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH

1. Ocenianie ma charakter systematyczny i wieloaspektowy.
2. Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności:
 - Odpowiedzi ustne (obejmujące trzy ostatnio omawiane tematy).
 - Sprawdziany (zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem, obejmujące większą partię materiału).

- Wypracowanie argumentacyjne (zapowiadane z wyprzedzeniem praca wg kryteriów maturalnych).
 - Testy sprawdzające wiadomości i umiejętności.
 - Kartkówki (pisemna forma sprawdzająca znajomość ostatnio omawianych tematów).
 - Kartkówki z treści lektur (pisemna forma sprawdzająca znajomość treści zapowiedzianej lektury).
 - Samodzielnie tworzony materiał (np. referat, elementy wykładu, prezentacja multimedialna, itp.).
 - Test historycznoliteracki, język polski w użyciu, matura ustna.
 - Różne formy pracy ucznia na lekcji.
 - Inne zadania zlecone przez nauczyciela.
3. Ocena jest jawna i (na prośbę ucznia lub rodzica) dodatkowo uzasadniona.
 4. Uczeń ma prawo do poprawy ocen w terminie ustalonym z nauczycielem.
 5. Pozostałe zasady obowiązujące przy zastosowaniu ustalonych form sprawdzania wiedzy i umiejętności określa Statut szkoły.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych z języka polskiego do potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych uczniów z dysfunkcjami - warunki ogólne

Dostosowania opracowywane są dla każdego ucznia indywidualnie przez zespół psychologiczno-pedagogiczny.

W przypadku form maturalnych każdego ucznia obowiązują zasady zgodne z wytycznymi CKE.

TRYB I WARUNKI UZYSKANIA WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA OCENY KLASYFIKACYJNEJ Z ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH J. POLSKIEGO

1. Uczeń, a w przypadku ucznia niepełnoletniego również jego rodzic, może wystąpić o otrzymanie wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych. Zgłoszenie składa się do nauczyciela prowadzącego dane zajęcia edukacyjne za pośrednictwem dziennika elektronicznego, w terminie 2 dni od dnia poinformowania o przewidywanej ocenie.
2. Nauczyciel sprawdza stopień spełnienia przez ucznia wymagań edukacyjnych właściwych dla oceny, o którą uczeń się ubiega. Postępowanie kończy się przed terminem ustalenia rocznej oceny klasyfikacyjnej określonym w statucie szkoły.

Materiał został opracowany w oparciu o zasoby internetowe przy uwzględnieniu programu nauczania: Program nauczania. Oblicza epok. Klasy 1-4 liceum ogólnokształcącego. Nowa edycja. Zakres podstawowy i rozszerzony. Podstawa 2024, WSiP, autorzy: Adam Kalbarczyk; Katarzyna Olejnik oraz Statutu szkoły.